

Bergvesenet rapport nr BV 4959	Intern Journal nr 135/89 Nordlandske	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering	Gradering Fortrolig
Kommer fra arkiv Nordlandske	Ekstern rapport nr 2053	Oversendt fra Prospektering a.s.	Fortrolig pga Grunneier	Fortrolig fra dato:
Tittel Natursteinsundersøkelser i det sydlige Nordland 1987 - 1988				
Forfatter Gvein Øyvind		Dato År 12.04 1989	Bedrift (Oppdragsgiver og/eller oppdragstaker)	
Kommune	Fylke Nordland	Bergdistrikt	1: 50 000 kartblad 19261 19292 18254 18264 18272 19254	1: 250 000 kartblad
Fagområde Geologi	Dokument type		Forekomster (forekomst, gruvefelt, undersøkelsesfelt) Hattfjelldal Mårnes kvartsittbrudd Heggfjorden Offersøy Skar Dagsvik	
Råstoffgruppe Bygningstein	Råstofftype Marmor Granitt			
Sammendrag, innholdsfortegnelse eller innholdsbeskrivelse Undersøkelsene er basert på vurdering av veiskjæringer, på bakgrunn av geologiske kart og -litteratur. Det er påvist en marmorsone av 5-6km lengde i Hattfjelldal som delvis har rødlig/grønnlig farge. Provedrift pågår. Hvit marmor ved Heggfjorden i Brønnøy kommune er vurdert på basis av borkjerner fra 1978, mer boring er nødvendig for å kunne bestemme størrelsen av de hvite partier. Det er først og fremst områdets farvede og hvite marmorert som er interessante. Granittene er i vesentlighet grå og ikke aktuelle for natursteinsproduksjon.				

PROSPEKTERING

GAMLE RINGERIKS VEI 14, POSTB. 83 - 1321 STABEKK

TLF.: (02) 53 08 34

TELEX 72 987 aspro n

Dato 12.04.1989	Rapport nr. 2053	Antall sider: Antall bilag:	Konfidensielt
Rapport vedr.: NATURSTENSUNDERSØKELSER I DET SYDLIGE NORDLAND 1987 - 1988			
Prosjekt		Oppdragsgiver	
Natursten, Nordland Syd		Prospektering A/S	
Forfatter		Prosjektleder	
Øyvind Gvein			
Land/fylke		Kommune	
Nordland			
Kartbladnavn 1:250 000		Kartblad 1:50 000	

Sammendrag

Undersøkelsene er basert på vurdering av vegskjæringer, på bakgrunn av geologiske kart og -litteratur. Det er påvist en marmorsone av 5-6 km lengde i Hattfjelldal som delvis har rødlig/grønlig farge. Prøvedrift pågår.

Hvit marmor ved Heggefjorden i Brønnøy kommune er vurdert på basis av borkjerner fra 1978. Mer boring er nødvendig for å kunne bestemme størrelsen av de hvite partier.

Det er først og fremst områdets farvede og hvite marmorert som er interessante. Granittene er i vesentlighet grå og ikke aktuelle for naturstensproduksjon.

Emneord	Natursten	
	Marmor	
Fordeling	☒ Landsdelsutvalget Bodø	☒ Bergmesteren i Nordland
	☒ Fylkesgeologen i Nordland	☐
	☒ ASPRO	☐

1. Innledning

Den sydlige del av Nordland - syd for Bodø - er i store trekk befart langs veier og i veinære områder. Vi har i vesentlig grad konsentrert oss om marmorsoner - farvede eller hvite - men har også hatt et åpent blikk for andre potensielle naturstensbergarter som f.eks. granitter og gneisser.

Prosedyren for arbeidet er en trinnvis vurdering.

- A. I utgangspunktet vurderes farve og struktur og mulighetene for blokk-uttak under hensynstagen til oppsprekningsgrad og terrengmessig beliggenhet.
- B. Hvis det er grunnlag til å forvente at en bergart kan være interresant i markedet, tas det prøver i størrelsorden 50-100 kg for skjæring/polering av små prøver.
- C. Er trinn B positivt tas det ut blokker i m³ størrelse for en bedre vurdering av materialet.
- D. Prøvedrift.
- E. Regulær drift.

Vårt arbeid har vesentlig begrenset seg til trinn A og B. I ett tilfelle - marmor i Hattfjelldal - er det tatt ut større blokker, og prøvedrift er innledet.

Arbeidet er utført av geologene Rui, Hultin og Gvein.

Det er utarbeidet små rapporter etter hvert som arbeidet er gått frem, rapporter som er tilstilt fylkesgeologen i Nordland. Rapportene er resymmet her.

2. Arbeider i 1987

Lokaliteter er merket på vedlagte oversiktskart, 2053-01.

Hattfjelldal - marmor (Kartblad 1926 I)

Rapport nr. 1751 ved Rui og rapport nr. 2038 ved Hultin.

Båndet rødgrønn marmor ble først observert i en 100 m lang vegskjæring i vestskråningen av Gaulfjellet ca. 8 - 9 km syd for Hattfjelldal sentrum (kart -02, stoff 1). Bilder Fig. 1-2-2B). Ved oppfølging er denne marmorsonen nå kjent i 5-6 km lengde i en bredde som måler noen 100 m. De sterkeste fargevarianter er neppe under 5 - 10 m mektighet, kanskje betydelig mer.

I området ved den nevnte vegskjæring ble det tatt ut prøveblokker. Utenfor programmet som omfattes av denne undersøkelsen, og med egen finansiering, ble det høsten 1988 igangsatt et prøvebrudd ved Stoff 2 på Kart -02. Arbeidet her ble avsluttet ved vinterens komme og gjenopptas våren 1989. Det er foreløpig for tidlig å trekke sikre konklusjoner på om prøvebruddet kan utvides til regulær drift.

Mårnes kvartsittbrudd (Kartblad Gildeskål II)

Rapport nr. 1758 ved Gvein.

En av Prospektering A/S' markedskontakter har reagert med en viss interesse på rustfargete og hvite kvartsittplater fra Mårnes kvartsittbrudd. Dette gjelder plater av tilfeldig form i størrelse ca. 20 x 20 cm i tykkelse 2-4 cm.

Undertegnede har befart bruddområdet for å vurdere om forekomsten kan gi mengder av disse produktene. Kvartsitten viser gjennom nesten hele bruddområdet en benket opptreden, for tykk til å kunne nyttes som murstein/skiferemner. Noe bedre skiferkarakter er det i den vestlige, overliggende del, men fortsatt er det langt mellom avløsningsflatene (spalteplanene), og disse er ofte heller ikke gjennomløpende. Dette betyr små og tykke emner. Bergarten er høyst uegnet for skiferdrift, og det er lite av disse småplatene på avgangshaugene (Bilder Fig. 3 og -4).

Befaringsruter i den sydlige del av Nordland

Rapport nr. 1781 v/ Ø. Gvein med resultater vesentlig for I.R. Ruis befaringer.

Granitt Helgeland

Flere av de store granittfeltene som er så karakteristiske på det geologiske kartet over Helgeland er blitt inspisert, og et par steder er det tatt prøver prøver. Generelt er granittene grå og nokså kjedelige. Prøve (Kart -01) av en relativt lys utgave fra kartblad Trofors (1926 III) ble også for grå. Det samme er tilfelle med granittfeltene N for Røsvatnet (1926 I) på kartblad Vevelstad (1826 III) og i "De syv søstre" på kartblad Tjøtta (1826 IV).

En grov øyegranitt fra kartblad Nesna (1827 II) ble prøvetatt p.g.a. strukturen, grove feltspatøyne i en mørkere grunnmasse med grå til svakt rødlig feltspatøyne. Etter saging ble prøven bedømt som uinteressant.

Marmor Helgeland

Marmor er også et meget karakteristisk element i Nordlands geologi. Som oftest er marmoren grå-gråblå i farge, med alle avskygninger fra sort til lys grålig. "Hvite" typer er heller ikke uvanlig, men de helt riktige hviteste typene ikke påvist. Som regel har de en svakt grålig tone, eller er sterkt forurensset av silikatmineraler (tremolitt) - dog kan det være muligheter innenfor kartblad Elsfjord (1927 III) og Røsvatnet (1926 I). På det sistnevnte kartbladet er det også nær Bleikvassli rapportert rødfarget marmor. Videre arbeider i dette området anbefales både med hensyn på hvit og rød marmor.

3. Arbeider i 1988

Marmorfeltet ved Heggefjord i Brønnøy kommune - Kartblad Velfjord (1825 IV)
Rapport nr. 2042 ved Gvein.

Marmorfeltet ved Heggefjorden (Kart -03) er kjent for sin hvite grovkornede marmor. Drift ble etablert allerede i 1880-årene og har med tildels lange avbrudd pågått til ca. 1975. I dag er det et lite formalingsanlegg i drift, med basis i marmor i Troviken. Her fremstilles en fraksjon i 8-13 mm størrelse til bygningsformål, samt jordbrukskalk til lokalområdet.

I 1978 ble det kjerneboret i feltet Hundkjerka (Kart -04) med henblikk på råstoff for hvite fyllstoffer (marmor knust til "mel"). Undertegnede har vurdert kjernematerialet som er lagret ved NGU i Trondheim - med henblikk på blokkstensproduksjon. Kjernene viser stor variasjon, med opptreden av grå marmor og svarte striper i hvit marmor. Den må være ensartet hvit for å gi et godt blokkstensprodukt. Det er registrert ett borhull (no 5 i profil B-B' Kart -05) som i hele sin 30 m lengde viser god fargekvalitet. For nærmere å kunne vurdere størrelsen av dette parti må det bores tettere.

Et område nord for Hundkjerka kan også føre hvit marmor. Grunneieren her har planer om kjerneboring - muligens i samarbeid med utenlandske interesser.

Rettighetene til marmorfeltene - spesielt i Hundkjerka - er meget komplisert, og det krever en betydelig innsats både i tid og penger for å sikre seg på en betryggende måte.

4. Andre marmorobservasjoner i 1988

Lokaliteter er avmerket på kart -01.

Offersøy nord for Sandnessjøen, Kartblad 1826 IV

I det lavlendte området på den nordlige del av Offersøy opptre det hvit marmor, hvit marmor med grå striper og stedvis bare grå. Området er gjenomsatt av små granittganger som er meget ødeleggende for marmordrift. Her kan vises til flere bruddanlegg som er innstilt grunnet gangene. Feltet er ikke interessant.

Skar nord for Leirfjorden, Kartblad 1827 II

Rekstad NGU nr. 25 s. 18 opplyser at det ved Skar er observert oransje og hvit marmor. Undertegnede har studert bergarten i et tverrsnitt i et elveleie ved Skar sentralt på kartblad 1821 II (koordinater 130, 366). Den er vekslende grå og hvitstripet og helt underordnet er det sett smale gule bånd. Den synes ikke interessant.

Fergeleiet Dagsvik syd på Kartblad 1827 II

Her anstår en spettet grå marmor. En liten prøve er skåret og polert, men viser seg å være for ensartet grå.

Kartblad Svenningdal, Kartblad 1925 IV

Ved riksvei 73 mellom E-6 og Tosbotn, ca. 12 km fra E-6, står en marmor med fargenyanser mot brunt i en vegskjæring i en 2-3 m bredde. 150-200 m mot vest er sonen svellet ut til 20 m, men krymper umiddelbart etter til intet. En liten prøve er skåret og viser tendens til likhet med "Tundra-marmor" fra Bindalen, men er mindre kraftfull i farven.

Her foreligger altså ingen forekomst, kun en indikasjon. Lokaliteten ligger kommunikasjonsmessig tungt til og farven er ikke "topp". Det er derfor ikke økonomisk forsvarlig å gå inn på videre letearbeid i dette området.

5. Konklusjon

Gjennom dette arbeidet er det påvist en 5-6 km lang marmorsoner med tildels rødlig/grønlig farget marmor i Hattfjelldal. Forsøksdrift pågår nå her.

Potensialet for hvit marmor ved Heggefjorden i Brønnøy kommune er videre belyst og kan by på muligheter, både som kilde for naturstein og hvite fyllstoffer.

Generelt sett er de fargete og helt hvite marmorar de mest interessante natursteinsbergarter i regionen. Granittene er i alminnelighet grå og lite spennende.

Undersøkelsene er først og fremst basert på vurdering av friske vegskjæringer med geologiske kart og -litteratur som bakgrunn. Dette gir en rask oversikt med klare muligheter for interessante funn, men på den annen side er dekningsgraden begrenset. Store veiløse områder kan fortsatt by på muligheter.

Stabekk, 28. april 1989

Øyvind Gvein

Fig. 1 : Oversiktsbilde som viser båndet rosa-grønn marmor, fra veiskjæring i V-skråningen av Gaulfjellet, 8-9 km S for Hattfjelldal. Tipset av ASPRO-veteran Sverre Storli (bildet). Synsretningen er mot S.

Fig. 2 : Samme motiv som ovenfor i nærbilde. Synsretningen er mot S.

Fig. 2B

Polert plate av marmor fra blokkuttak
i Hattfjelldal

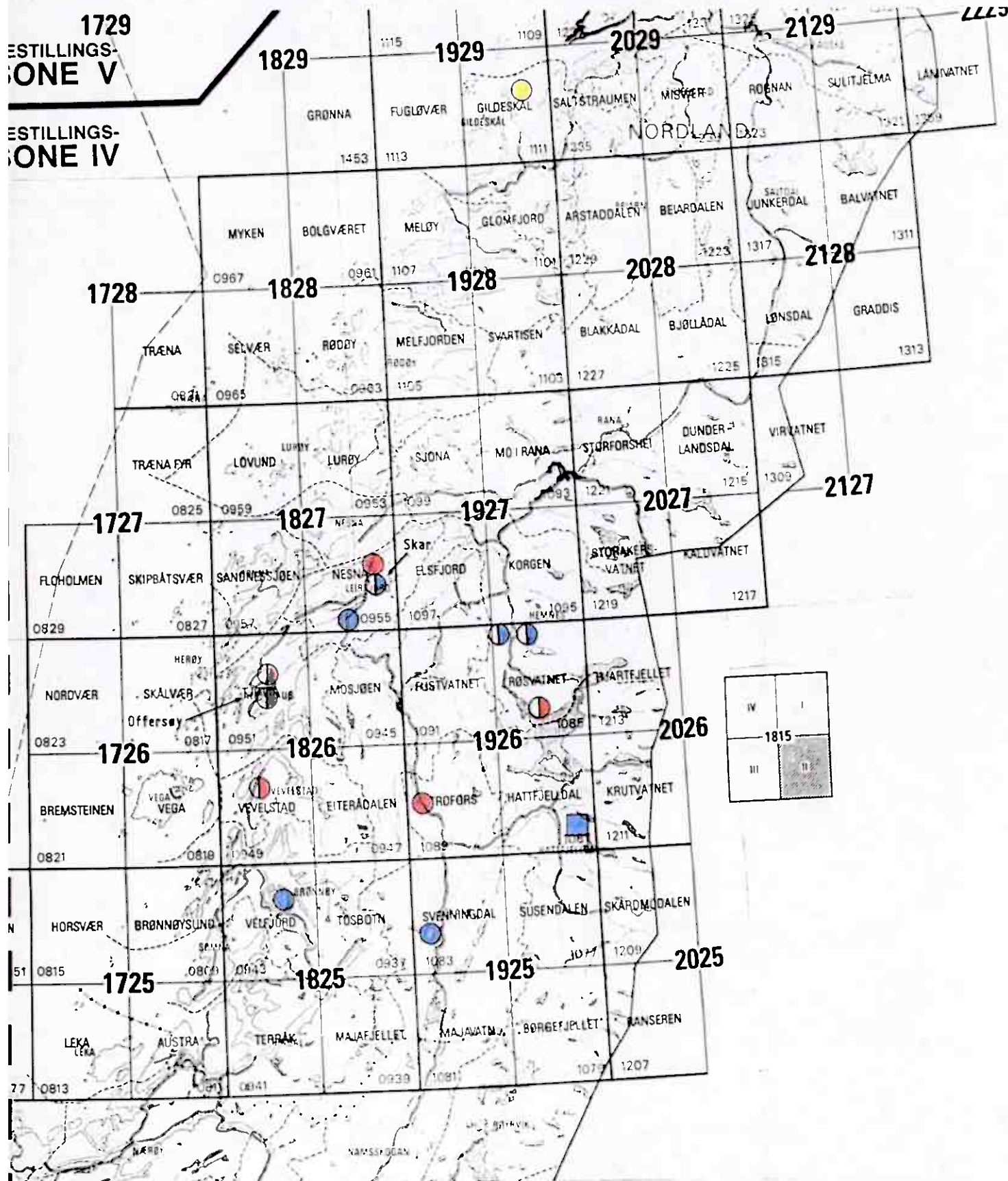

Fig. 3-4

Tynnbenket kvartsitt med dårlig spaltbarhet
i den vestlige del av Mårnes kvartsittbrudd

ESTILLINGS-
ONE V

ESTILLINGS-
ONE IV

- Marmor. Inspisert/prøvetatt
- Granitt. Inspisert/prøvetatt
- "Skifer"
- Blokkuttak - marmor

Befaringsrute

0 10 20 30 40 50km

Naturstensundersøkelser i
NORDLAND SYD

M

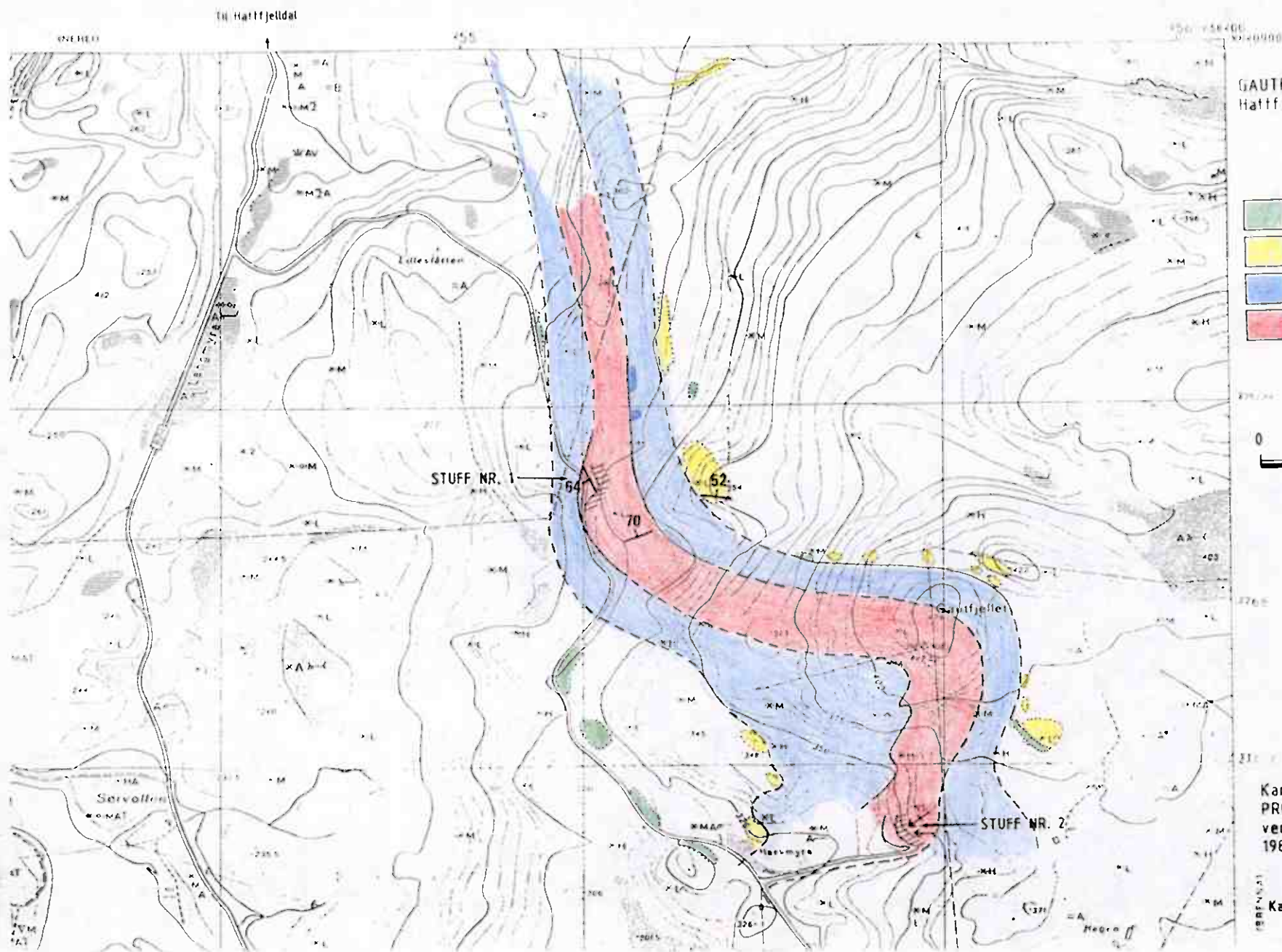
Malt: IJR/ØG

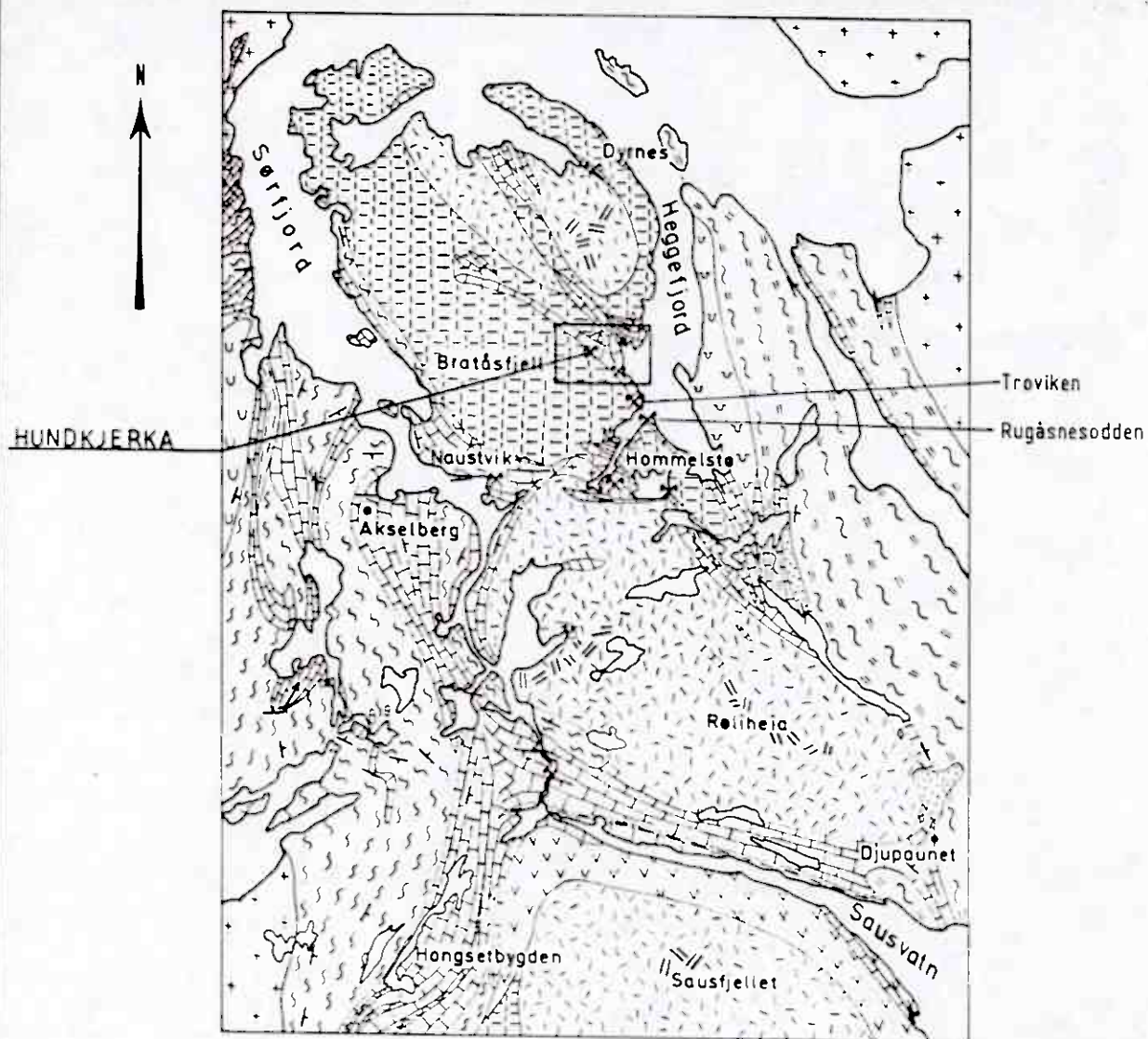
Tegn:

Trace: IMR

PROSPEKTERING A/S

2053-01

TEGNFORKLARING

Overdekket

Kaledonske eruptivbergarter, vanligvis ufolierte

+ + Granitt/Granodioritt

◊ ◊ Porfyrisk granitt/granodioritt

/// Monzodioritt med overgang til dioritt

Hypersten - monzodioritt

Dioritt med overgang til monzodioritt

Hornblendegabbro med overgang til monzodioritt

Uralittgabbro, delvis diorittisk

Hornblenditt

Metamorfe kambro-siluriske metasedimenter og eruptiver

Kalkspat og dolomitmarmor

Glimmerskifer med tallrike kalksilikatbånd

Glimmerskifer

Kvartsrik gneis/kvartsitt

Strøk og fall

Faldeakser

Kalk og dolomitmarmorbrudd

HEGGFJORDEN MARMORFELT

Brønnøy kommune
Nordland

Etter S.Kollung og R.Myrland
(NGU nr. 274)

PROSPEKTERING A/S

M

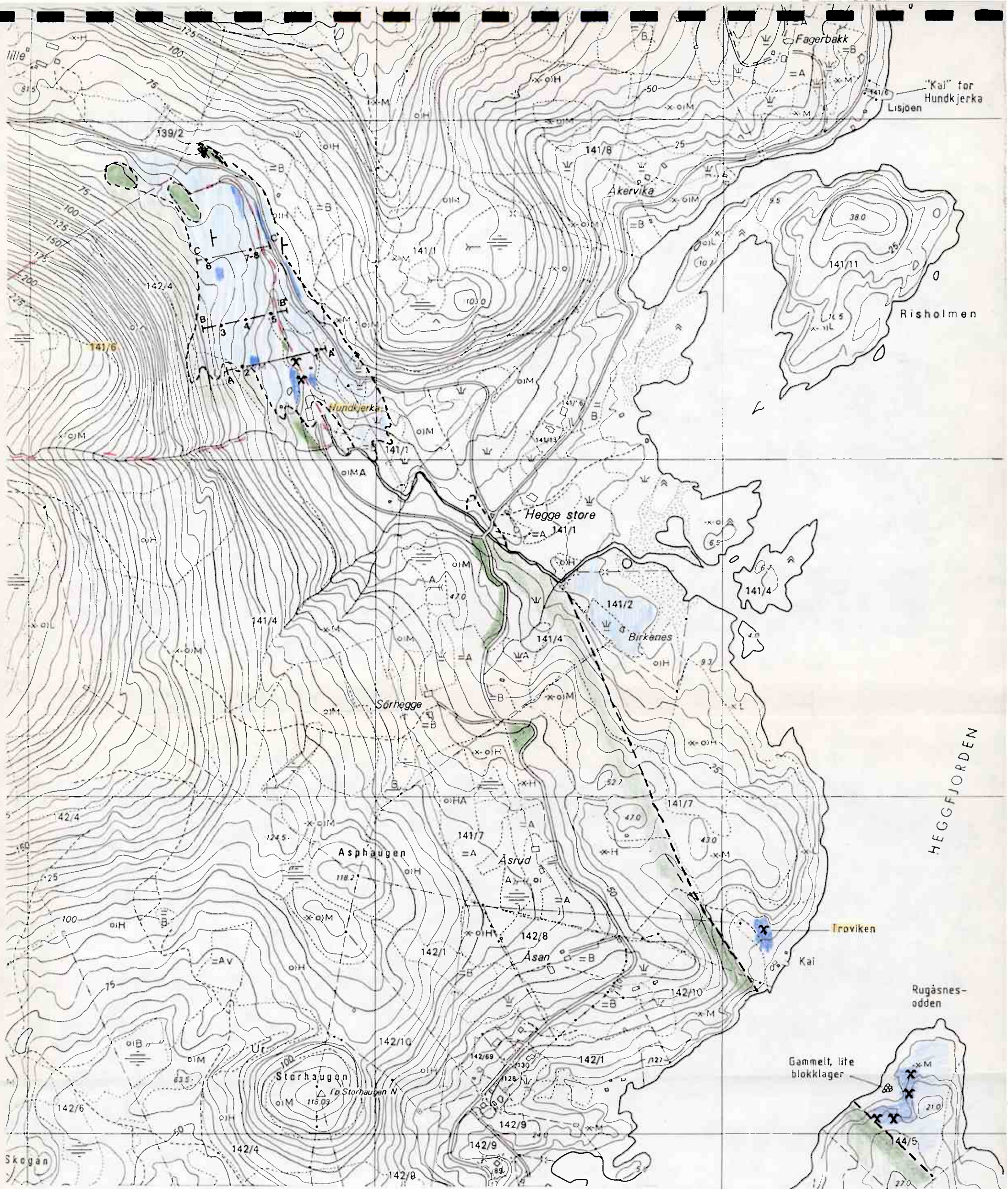
1:100000

Målt:

Tegn:

Trace:

2053-03

TEGNFORKLARING

- Dyperuptiver
- Marmor *bløttlag/overdekket*
- Stenbrudd i marmor
- Eiendomsgrense

Borprofil A-B-C i Hundkjerka
med borhull 1 - 8

TROVIKEN - HUNDKJERKA

ved Heggefjorden
Brønnøy kommune

PROSPEKTERING A/S

M

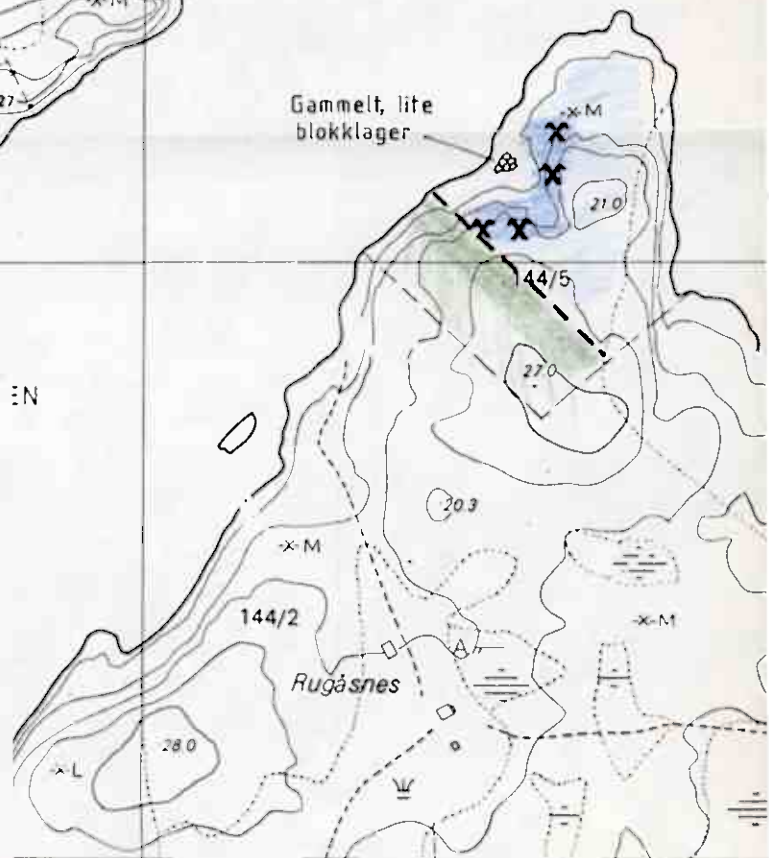
1:5000

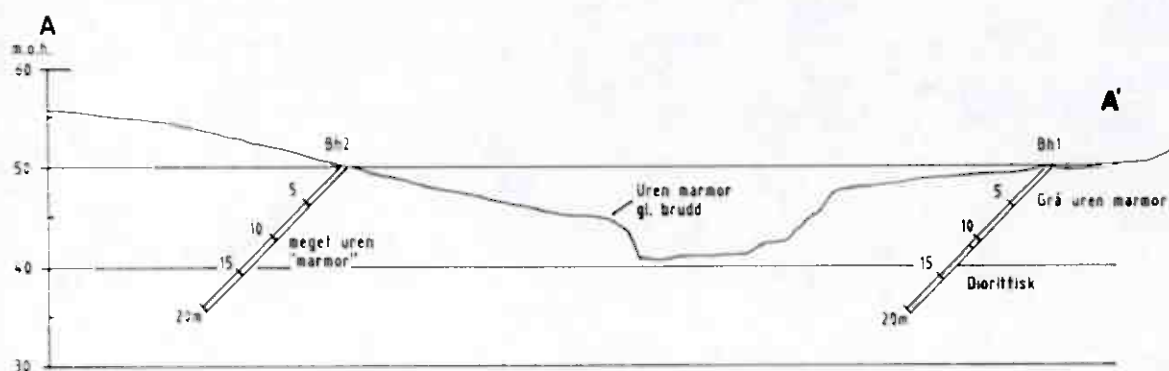
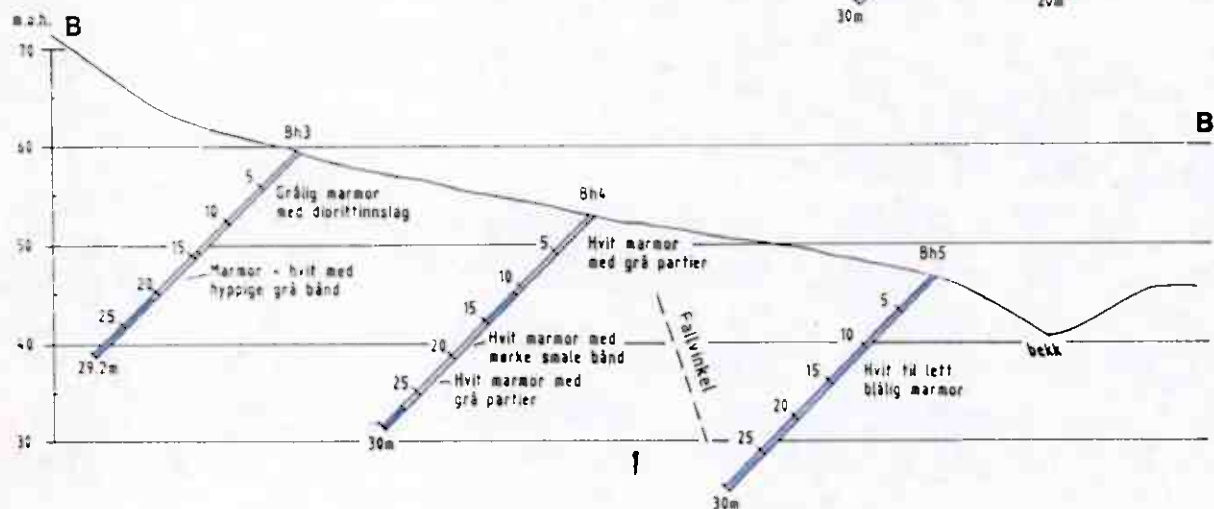
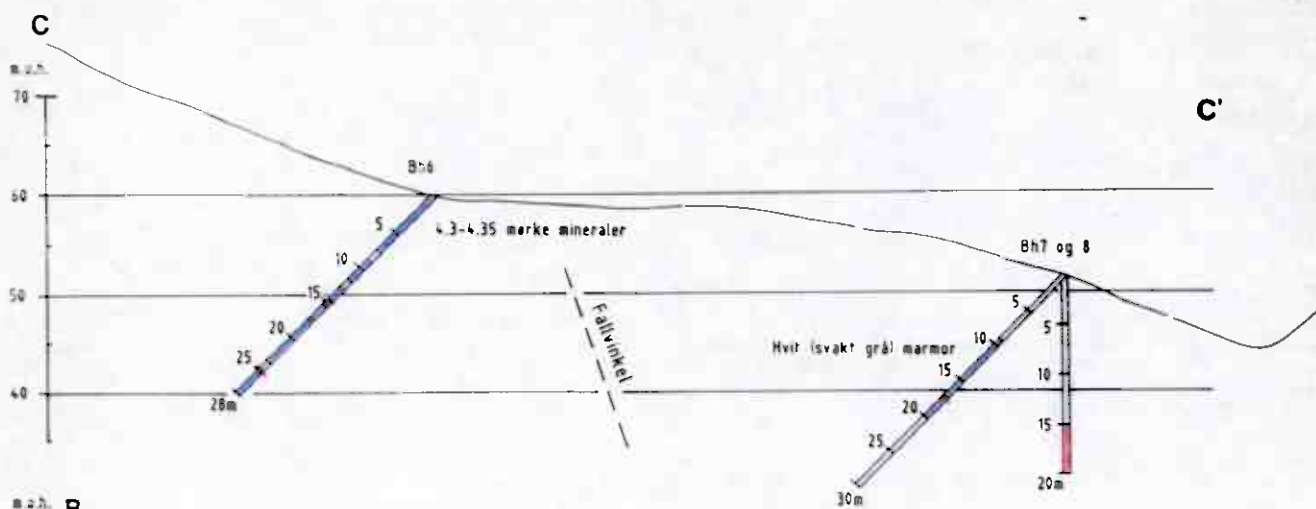
Malt:

Tegn: Ø.G.-89

Trace:

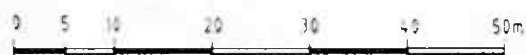
2053-04

TEGNFORKLARING

- Hvit grovkornet marmor
- Hvit marmor med grå partier, eller grå marmor
- Gangbergarter (diorittiske)

Borprofil HUNDKJERKA (Etter boring i 1978)	M
	Mør:
	Tegn: B.G.-89
	Trace: PR.88
PROSPEKTERING A/S	2053-05